

Pacemaker implantatie of wissel en nazorg

Onlangs heeft u samen met uw cardioloog de keuze gemaakt een pacemaker implantatie/wissel te ondergaan. U heeft een afspraak voor de ingreep gekregen. De pacemaker implantatie/wissel vindt plaats in Gelre ziekenhuizen Apeldoorn. Deze folder geeft u informatie over uw opname en het verblijf op verpleegafdeling A4 cardiologie.

Vorbereiding

Via het opname bureau krijgt u bericht over de datum en het tijdstip van de opname. U wordt de ochtend van de pacemaker implantatie/wissel opgenomen.

U mag ontbijten en lunchen zoals u dat gewend bent.

Als u diabetes bent mag u ook gewoon eten en de daarbij behorende medicatie innemen of insuline gebruiken.

Medicatie

U moet uw eigen medicatie en medicijnlijst van uw apotheek meenemen naar het ziekenhuis. De medicatielijst is een overzicht voor ons van wat u allemaal gebruikt. Op de ochtend van de ingreep kunt u de medicatie gewoon innemen met uitzondering van plastabletten en laxeremiddelen.

Gebruikt u sintrom (acenocoumarol), marcoumar (fenprocoumon) of andere anti-stolling medicijnen (Dabigatran, Rivaroxaban, Ascal of Plavix)? Dan krijgt u van uw eigen cardioloog te horen of u hier mee moet stoppen.

Verblijf in het ziekenhuis

Voor pacemaker implantatie blijft u één nacht in het ziekenhuis. Krijgt u een pacemaker wissel, dan mag u in principe dezelfde dag weer naar huis. Voor beide behandelingen kunt u de benodigde spullen meenemen.

U kunt u melden bij de secretaresse op de afdeling A4. Een verpleegkundige haalt u vervolgens op en brengt u naar uw kamer.

Samen met uw begeleider en/of familielid krijgt u informatie over het verloop van de pacemaker implantatie/wissel. Na dit gesprek kan uw familielid of begeleider naar huis gaan. Na de ingreep heeft u de mogelijkheid om naar uw familie en/of begeleider te bellen. U gaat in de meeste gevallen de volgende ochtend met ontslag. Heeft u een pacemaker wissel gehad dan gaat u dus in principe dezelfde dag naar huis.

Vorbereiding op de implantatie/wissel

Op de afdeling begint de voorbereiding voor de pacemaker implantatie/wissel. Uw borstkas en beide oksels worden geschoren en u krijgt een operatiejasje aan.

U mag uw sokken, onderbroek en pyjamabroek aanhouden tijdens de ingreep. U wordt wel verzocht sieraden af te doen. U kunt uw eventuele bril, gehoorapparaat of gebitsprothese blijven dragen.

Bij een pacemakerimplantatie krijgt u voor de ingreep antibiotica via een infuus. Bij een pacemaker vervanging en/of herpositionering krijgt u voor de ingreep antibiotica via een infuus en na 4 uur nogmaals. Bij ontslag krijgt u 3 giften antibiotica mee in tabletvorm.

De pacemaker implantatie/wissel

U wordt van de verpleegafdeling naar de operatiekamer gebracht.

Het inbrengen gaat onder plaatselijke verdoving. De implantatie van de pacemaker is een kleine ingreep. De pacemaker wordt onder de huid boven de rechter of linker borstspier geïmplant. Voor verdere informatie over de pacemaker kunt u het boekje 'Pacemaker' van de Nederlandse Hartstichting lezen.

Na de pacemaker implantatie/wissel

- Heeft u een pacemaker implantatie gekregen? Dan komt u terug op de verpleegafdeling en mag u naar familie of begeleiding bellen om te vertellen dat de implantatie achter de rug is. De verpleegkundige controleert uw wond en meet uw bloeddruk. Soms krijgt u een mitella. Dit is om u eraan te herinneren uw arm te ontzien. De verpleegkundige geeft u dan verdere uitleg. Op de afdeling wordt zn. uw hartritme gedurende uw verblijf geobserveerd. Tijdens uw verdere verblijf mag u verder gewoon eten en drinken.
- Heeft u een pacemaker wissel gehad? Dan gaat u dezelfde dag nog naar huis. U heeft dan de pacemaker controle al gehad.

Weer thuis na de pacemaker implantatie

Na een technische controle van de pacemaker, het maken van een röntgenfoto en een cardiogram (ECG) mag u (in overleg met de cardioloog/arts-assistent) naar huis. De wond waar de pacemaker is ingebracht kan nog een aantal dagen gevoelig blijven. De wond is afgedekt met een doorzichtig folie. Het is belangrijk dat de folie niet nat wordt. Dat wil zeggen de eerste 48 uur niet douchen daarna voorzichtig wassen. De folie moet gedurende 48 uur blijven zitten. Daarna mag u deze voorzichtig verwijderen.

Het hart moet na een pacemaker implantatie de tijd hebben om de elektrode in de hartwand te laten vastgroeien. Daarom is het belangrijk om geen plotselinge rek/strek bewegingen te maken met uw armen, schouders en borstkas. De verpleegkundige vertelt u wat u wel en niet mag doen met uw arm. Het hart moet de tijd hebben om de elektrode in de hartwand te laten vastgroeien.

Wanneer u gestopt bent met sintrom, marcoumar of andere antistolling medicijnen (Dabigatran, Rivaroxaban, Ascal of Plavix) dan is het belangrijk na de ingreep deze medicatie weer te hervatten. Bij koorts, veel pijn en een rode ontstoken wond moet u een arts raadplegen.

Richtlijnen met betrekking tot de wond

- Er kan een bloeditstorting (gaan) ontstaan. De bloeditstorting trekt vanzelf weer weg. De bloeditstorting kan langer dan een week zichtbaar zijn.
- Tussen 7 à 10 dagen na pacemaker ingreep maakt u een afspraak bij uw huisarts om uw wond te laten controleren.

Richtlijnen met betrekking tot de pijn

U mag per dag maximaal 4x2 tabletten à 500 milligram Paracetamol.

Controle

Heeft u een pacemaker implantatie gehad? Bij uw ontslag na de implantatie heeft u een afspraak bij de pacemaker technicus meegekregen voor het doormeten van uw pacemaker. U heeft daarna een afspraak bij de cardioloog. De termijn voor deze controle is ongeveer 6-8 weken. U ontvangt dan ook een 'pacemaker paspoort' met alle relevante gegevens van de pacemaker die bij u is ingebracht.

Heeft u een pacemaker wissel gehad? Dan meten we de pacemaker dezelfde dag nog door.

Werkhervatting

In de meeste gevallen kunt u na ongeveer een week uw werk weer hervatten. Als u fysiek zwaar werk heeft, kan het zijn dat het beter is dat u nog wat langer wacht. Wij adviseren u om dit met uw cardioloog te bespreken.

Wanneer actie ondernemen?

Neem contact op met de Eerste Harthulp (EHH), ook in avond- en nachturen en het weekend als:

- er ernstig bloedverlies uit de pacemakerwond optreedt
- u vlak na de ingreep een temperatuursverhoging krijgt, waardoor uw temperatuur hoger wordt dan 38.5°C of als u koude rillingen krijgt
- de wond erg lekt of de wondranden wijken
- de wond erg pijnlijk blijft
- u schokjes in de buik of ter plaatse van de pacemakerwond voelt
- bij flauwvallen
- u pijn op de borst bemerkt
- u langdurige last heeft van de hik

Bel telefoonnummer EHH: (055) 844 65 84

Als de klacht 'pijn op de borst' of 'flauwvallen' betreft laat u dan per ambulance vervoeren naar het ziekenhuis.

Bel telefoonnummer 112

Laat alleen een cardioloog met een naald of mes in de wond prikken of snijden. Ingrepen aan een pacemaker dienen altijd onder steriele omstandigheden te gebeuren. U voorkomt hiermee infectie van het pacemakersysteem.

Veel gestelde vragen

Voel ik de pacemaker als hij werkt?

Nee. De pacemaker werkt met een lage energiestroom, alleen het weefsel van het hart is hier gevoelig voor. Als u toch iets eigenaardigs ervaart, zoals een aanhoudende hik, raadplaag dan uw cardioloog of de pacemaker technicus.

Blijft de pacemaker – ook als de batterij bijna leeg is – stimuleren?

Ja. Uw cardioloog en/of de pacemaker technicus kan altijd precies bepalen hoeveel energie de batterij nog heeft. U heeft hiervoor regelmatig controles.

Hoe vaak moet ik voor pacemaker controle (follow-up) komen?

De pacemaker technicus, in samenspraak met de cardioloog, bepaalt de frequentie van de follow-up.

Het eerste jaar na implantatie wordt de pacemaker vaker gecontroleerd; 3-6 maanden. Als alles goed functioneert, zijn er minder controles nodig. U komt dan bijvoorbeeld jaarlijks.

Daarnaast wordt het in de toekomst mogelijk uw pacemaker op afstand (via een telefoon- of GSM lijn) te controleren. Hier ontvangt u apart informatie over.

Wanneer moet ik melden dat ik een pacemaker heb?

Bij elke opname in een ziekenhuis of bezoek aan een arts is het nuttig te vermelden dat u drager bent van een pacemaker.

- Zeker als u voorgesteld wordt MRI-scan te ondergaan!
- Ook is het nuttig de fysiotherapeut, tandarts en schoonheidsspecialiste te melden dat u een pacemaker draagt. Hierdoor kan men vermijden dat apparaten met elektromagnetische velden (deze dient u dus te vermijden) in de buurt van de pacemaker komen.

Hoe reageren de pacemaker en het hart bij overlijden?

Het hart kan niet functioneren als er geen bloeddorstrooming en energie aanwezig is. In geval van overlijden blijft de pacemaker impulsen uitzenden, maar deze hebben geen effect meer op het hart.

Het is wettelijk verplicht om bij crematie de pacemakerbatterij vooraf te verwijderen.

Mag ik een mobiele telefoon gebruiken?

Ja. Als u enkele voorzorgsmaatregelen neemt, mag en kan u veilig uw mobiele telefoon gebruiken.

1. Zorg ervoor dat de mobiele telefoon nooit rechtstreeks tegen de pacemaker wordt gehouden (bijvoorbeeld niet dragen in het bovenste zakje van uw hemd of in de binnenzak van uw colbert).
2. Als u belt, gebruik uw mobiele telefoon dan aan uw linker oor als de pacemaker rechts werd geïmplanteerd en andersom.

Wanneer mag ik weer autorijden?

Na tien dagen mag u weer zelf autorijden. Het dragen van een veiligheidsgordel blijft verplicht!

Mag ik op een luchthaven door veiligheidsdetecterend systeem of door een antidiestalsysteem lopen?

Ja. Pacemakers zijn tegen externe invloeden beschermd. Maar: informeer u de veiligheidsmedewerkers in elk geval altijd dat u een pacemaker draagt. De veiligheidsdetector kan worden geactiveerd door het metalen omhulsel van de pacemaker. Volg vervolgens de instructies van de veiligheidsmedewerker.

Mag ik me lichamelijke inspannen?

Ja.

- De eerste week na implantatie is het raadzaam de armen niet boven schouder hoogte te heffen. Dit om het goed vasthechten van de pacemaker draden in uw hart niet te verstoren. Als de pacemaker draden eenmaal goed vastzitten, zijn er geen beperkingen wat betreft bewegen van armen of schouders. *Dit geldt niet voor een pacemaker wissel. U mag dit alles wel gewoon doen.*
- Wij adviseren u om de eerste zes weken geen fysieke sport te beoefenen. Na één week mag u wel weer fietsen en wandelen. *Dit geldt niet voor een pacemaker wissel. U mag dit alles wel gewoon doen.*
- Contactsporten (bijvoorbeeld judo, boksen, rugby) kunnen beter niet meer worden beoefend.

Heb ik door mijn pacemaker seksuele beperkingen?

Nee. Veel patiënten en partners maken zich zorgen om de inspanningen die geleverd worden tijdens het vrijen. Deze inspanning is te vergelijken met de inspanning die geleverd moet worden bij het bestijgen van een twee verdiepingen hoge trap: de hartslag neemt toe en de bloeddruk stijgt. Als u zonder problemen twee verdiepingen trap kunt lopen, dan geldt voor u geen beperking.

Ruimte voor eventuele andere, eigen, vragen

Belangrijke telefoonnummers

Uw huisarts:

- Gelre ziekenhuizen Apeldoorn: (055) 581 81 81
- Polikliniek Cardiologie: (055) 581 18 01
- Pacemaker technicus: (055) 581 13 33
- Verpleegafdeling Cardiologie (A4): (055) 581 15 60
- Eerste Harthulp (B4): (055) 844 65 84

Algemeen alarmnummer: 112

Meer informatie in de folder 'Pacemaker' van de Nederlandse Hartstichting en op internet: www.hartstichting.nl

Vragen?

Heeft u na het lezen van deze folder nog vragen? U kunt dan bellen met de verpleegafdeling A4 tijdens het verpleegkundig spreekuur.

- maandag t/m vrijdag tussen 8.30 en 9.30 uur
- tel: 055 - 5811560

Wilt u nadere informatie of heeft u vragen tijdens uw verblijf? Geef dan aan bij de verpleegkundige.

Ons streven is om uw verblijf in het ziekenhuis zo prettig mogelijk te maken en wij hopen dat deze folder daartoe bijdraagt. Zijn er desondanks zaken waar u mee zit of die u storen? Dan stellen wij het zeer op prijs als u dit met ons bespreekbaar maakt.